

ادامه از صفحه اول

درد دل ایران در نوروز

به ناشر گفتم من ایران را «سرزمین ثروتمند تکیده» می‌دانم و به‌همین‌دلیل زمینه حرف‌هایم حفظ ایران است. در این پایان سال برداشته و در آغاز فصل بهار که فصل طراوت و زیبایی و زایش و امید است، یک بار دیگر سروده زنده‌یاد یمینی‌شریف با مطلع ما گل‌های خندانیم را می‌آورم. ما گل‌های خندانیم/ فرزندان ایرانیم/ ما سرزمین خود را/ مانند جان می‌دانیم/ ما باید دانا باشیم/ هشیار و بینا باشیم/ از بهر حفظ ایران/ باید توانا باشیم/ آباد باش ای ایران/ آزاد باش ای ایران/ از ما فرزندان خود/ دلشاد باش ای ایران.
و پاسخ ایران را به فرزندان خود می‌شنویم. ای گل‌های خندانم/ فرزندان جانانم/ گیم که دانا باشی/ هشیار و بینا باشی/ این مادر پر نعمت/ پردرد است و پر نعمت/ از درد و رنج و حرمان/ بر لب رسیده او جان/ اینک دلم پریش است/ افسرده است و ریش است/ کس فکر جان من نیست/ این ناسپاسی از چیست/ من مادری شریفم/ تاریخ را رفیقم/ چون کف نشسته این خاک/ بس دل شکسته شد تاک/ غافل شدید از من/ از رنگ‌وبوی گلشن/ کو گلشن درختان/ کو آب و رنگ و بستان/ خشکیده شد قناتم/ تقفیده گشته جامم/ نابود گشته جنگل/ آلوده گشته رودم/ کس من همی بمیزم/ کس دیگری نژد/ همت کنید با هم/ آید به شاخه بارم/ دریاچه‌ها دوباره/ شیدا شوند / لاله‌/ کوه و قات و صحرا/ غوغا کنند هر جا / همت کنید دیر است/ جانا خطر کمین است.
نوروز مبارک.

فرهنگ اتوبوسی

خلاصه اینکه اگر واقعا باید فرهنگش قبل از خودش بیاید، برای نسخه الکترونیک چند واحد پیش‌نیاز فرهنگی فایده ندارد، باید چند ترم فرهنگ‌آموزی کنیم.
فارغ از این‌چالش‌ها، لازم است با مدیریت درست و البته همکاری بیشتر پزشکان و قناعت‌عیاران و سخاوت اربابان و کلنگ عیظ عامه مردم، این ماه‌های سخت اول را بگذرانیم، بلکه تازه برسیم به خود واقعی نسخه الکترونیک و مزایای بی‌شمار آن.

بیژن رزمجو*

بیژن در پاسخ گفت: «ای پهلوان، گرچه جوان هستم، بی‌هنر نیستم، مگر مرا در رزم با فرود نیدی، دیگر نیازی به آزمون نیست، در جنگ پیشین زمین را درنوردیدم و کسی پشت مرا ندید، اگر در هنر از دیگران فرودست‌تر باشم، زندگی را نخواهم و اگر مرا بزرادی از نبرد با هومان، نزد شاه بنالم و دیگر نه کمر خواهم و نه کلاه».
گودرز چون آن همه سرمستی نواده خویش بدید، بخندید و از او شاد شد و چون سرو آزاد، گردن برافراخت و در دل گفت چه نیک‌اختر است تو که فرزندی چون بیژن دارد و بیژن را گفت تا او چنگ به جنگ کشود، پلنگ را توان نبرد از دست برفت و او را دستور داد با هومان روبروی شود با این آرزو که بخت نیکش او را رهنمون باشد و باشد که هوش آن اهریمن به دست بیژن برآید و افزود گیو را هم‌انکون می‌گوید آن زره بدو سپارد که جایگساکه او از فرهاد و گیو برتر گشته. از کنج و سپاه او را دریغی نیست. بیژن چون از نیای خویش دستور گرفت، از اسب فرود آمده، زمین بپوسید و گودرز، گیو را فراخواند و درباره بیژن با او سخن گفت و از او خواست آن زره خسروانی را که بیژن خواسته بود، به او بسپارد. گیو، پدر را گفت: «ای پهلوان جهان، همه هوش و جان و جهان من این یک پسر است و در چشم من جان او خوار و ناچیز نیست».
گودرز گفت: «درست است که بیژن جوان است و شور جوانی او را به نبرد می‌کشاند اما در هر کار هنرمند است و دیگر اینکه رزمگاه جای کین‌جستن است، جایی برای پاک‌شدن جهان از اهریمنان، جایی برای ستاندن کین سیاوش و برآوردن فرمان شاه؛ شایسته نیست به پیوند خویش اندیشیدن که اگر از ابر تیغ بیبار، ما را از دادن جان دریغ نباشد و شایسته نیست دل بیژن را با بازداشتن از نبرد، بشکنی و در دل او از نبرد بیم افکنی که اگر سستی و کاهلی در پیش گیرد، روانش تیره گردد».
با این همه گیو دل آن نداشت که بیژن فرزند خویش را با آن اهریمن تورانی روبروی گرداند و بیژن چون پدر را این‌گونه بدید، به خشم گفت زره سیاوش را نمی‌خواهد و با همین زره به نبرد هومان خواهد شتافت.

چنین گفت پیش پدر رزمساز/ که ما را به درخ تو یابد نیت
بر آنی که اندر جهان سربه‌سر/ به درخ تو جویند مردان هنر
برانگیخت اسب از میان سپاه/ که آید ز لشکر به آوردگاه
چو از پیش گودرز شد ناپدید/ دل گیو از اندوه او بردید
* این قلم را سودای آن نیست که سره‌نویسی کند و از واژه‌های غیروارسی بهره‌برد ما در این سخن که در آخرین پنجشنبه سال و آخرین پنجشنبه قرن انتشار می‌یابد. بی هیچ رنجی تنها از واژگان فارسی بهره گرفته‌ام تا نشان دهم زبان فارسی را آن پویه و توان هستست که بهره‌گیری از واژگان بیگانه، روان و زیبا خوشتن را بیان کند.

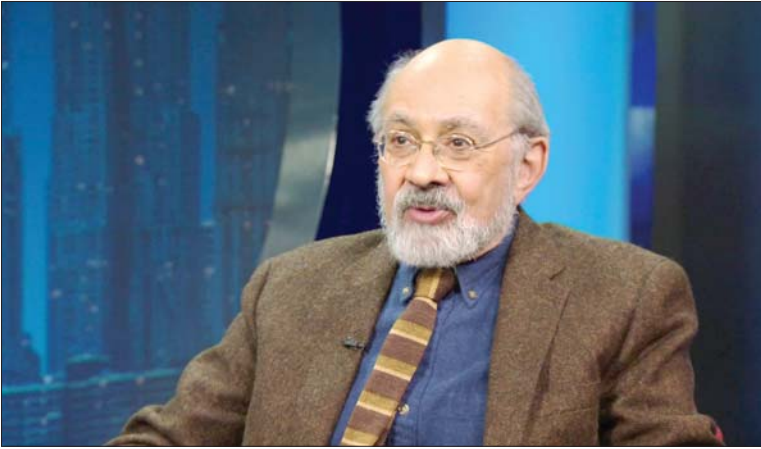
اندیشه

گفت‌وگو با یرواند آبراهامیان درباره جنبش ملی شدن صنعت نفت ایران با تمرکز بر آخرین کتابش

شاه و پروژه کودتا

● حزب توده در دوره پس از ۳۰ تیر، در ۲۸ مرداد و بلافاصله پس از آن از مصدق حمایت کرد ● نگرانی اصلی آمریکا «سرایت» ملی شدن نفت به کشورهای دیگر بود

علی سالم، مزدک دانشور

می‌دهد شاه بصیرت بیشتری نسبت به مشاوران خود و سفرای خارجی داشت: او متوجه شد که وقوع یک کودتا مشروعیت حکومتش را تضعیف می‌کند. کودتا البته دقیقاً همین کار را کرد و به سال ۱۹۵۳ اهمیتی تاریخی داد. همان‌طورکه یکی از مقامات وزارت خارجه در اوج انقلاب ۱۹۷۹ اعتراف کرد، شاه نتوانست هیچ‌کس را برای مذاکره جدی بیابد، زیرا مخالفان او را مشروع نمی‌دانستند و به او اعتماد نداشتند.

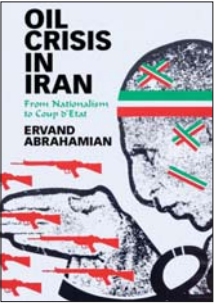
ک به نظر می‌رسد بسیاری از مورخان و تاریخ‌پژوهان نگاهی انتحالی به مسئله ملی‌شدن نفت دارند؛ مثلاً فقط اندک افرادی (از جمله مصطفی فاتح) به اعصاب کارگران شرکت نفت در فاصله اسفند ۱۳۲۹ تا اردیبهشت ۱۳۳۰ و نقش آن در به‌قدرت‌رسیدن دکتر مصدق اشاره داشته‌اند. شما در کتاب دیگری اشاره کرده‌اید که در نظرات اول ماه مه ۱۳۲۵ با آبان پایانه‌ای خوانده می‌شود و در آن برای اولین بار تقاضای ملی‌شدن نفت مطرح می‌شود. به راستی چرا نقش کارگران، زحمتکشان و سازمان‌های مرتبط با آنها در ملی‌شدن نفت تا این

حود مورد بی‌اعتنایی واقع شده است؟

به نظر من دو دلیل عمده برای این مسئله وجود دارد که چرا جریان اصلی تاریخ‌نگاری در رابطه با ملی‌شدن نفت در ایران نقش کارگران و سازمان‌های مربوط به آنها را عموماً نادیده می‌گیرد. اولین دلیل این است که مورخان جریان اصلی به این سو گرایش دارند که فرادستان و بالای‌ها را در تغییرات کلان ببینند؛ نمایندگان پارلمان، دولتمردان و نخبگان سیاسی. در اینجا جسد که تاریخ‌نگاری از پایین، معنا پیدا می‌کند، زیرا فقط کسانی که این نگاه را در تاریخ‌نگاری خود می‌پروراند، می‌توانند نقش کارگران را در تاریخ تشخیص دهند. دلیل دوم این است که مورخان جریان اصلی از اعتباری که در حزب توده ایران در جریان ملی‌شدن نفت پرهیز دارند، البته باید متذکر شد که سیاست حزب توده در آن دوره زمانی همیشه یکدست نبوده اما در این شکی نیست که اعتصاب کارگران نفتی که از حمایت کامل حزب توده برخوردار بود (از اسفند ۱۳۲۹ تا اردیبهشت ۱۳۳۰)، نقش بسیار مهمی در به‌قدرت‌رسیدن دکتر مصدق و آغاز ملی‌شدن نفت داشته است.

ک پس از سال‌های انقلاب تاریخ‌نگاری آکادمیک در ماجرای ملی‌شدن صنعت نفت و کودتای ۲۸ مرداد تقصیر نامکی دولت ملی را در مقابله با کودتا به گردن حزب توده ایران می‌اندازند و بی‌عملی آنها را در جریان کودتا عامل موفقیت کودتاگران می‌دانند. در کتاب جدیدتان نشان داده‌اید حزب توده نه تنها در جریان فرآندم انحلال مجلس در کنار مصدق ایستاد بلکه با مطلع‌کردن مصدق از کودتای ۲۵ مرداد و ۲۸ مرداد از او خواست تا از نیروهای وفادار به حزب برای مقابله با کودتا استفاده کند. اما مصدق نپذیرفت. به نظر شما تاریخ آن روزهای پر آشوب چرا تا این حد درگروحه توصیف می‌شود؟

سرزنش گسترده حزب توده برای کودتای موفق، بخشی از پروپاگاندای حساب‌شده سیاست از کودتا بود. سیا برای منحرف‌کردن نقش خود، شایعاتی دروغین را منتشر کرد که حزب توده در روزهای حساس کودتا علیه مصدق درآمده است. بسیاری از چپ‌ها در ایران، مانند مصطفی شعلتاین که به منابع اولیه دسترسی نداشتند، به آسانی این تصور نادرست را پذیرفتند. اسناد جدید نه تنها نشان می‌دهد که در اکت ۱۹۵۳ «تهدید» سوسیالیستی مشعل مثل مارشال تیتو تصویرکنند. با توجه به اسناد جدید به نظر می‌رسد که علی جلالی (یکی از برادران بوسکو (Bosco) از سوی سیا در نیروی سوم نفوذ کرده بود و برای تبلیغات ضد جبهه متحدی خواهد بود. من چنین امکانات می‌سازند. شما گفته‌اید که این

تضعیف می‌کرد. شاه خیلی دیر به پروژه کودتا ملحق شد، تنها پس از اینکه سیا و M16 به او اولتیماتوم دادند که کودتا را یا بدون او انجام می‌دهند و ادر صورت عدم همکاری او نمی‌توانند بقای تاج و تخت او را تضمین کنند و به عنوان آخرین اهرم فشار، ترس از این را هم داشت که یکی از برادرانش ممکن است حاکم بعدی باشد. اسناد جدید نشان

روزنه

از طرف مقام معظم رهبری صورت می‌گیرد

برگزاری مراسم بزرگداشت مرحوم آیت‌الله علوی گرگانی

● پایگاه اطلاع‌رسانی مقام معظم رهبری: مراسم بزرگداشت مرجع عالی‌قدر آیت‌الله حاج سیدمحمدعلی علوی‌گرگانی از طرف مقام معظم رهبری امشب بعد از نماز مغرب و عشا در شهر مقدس قم در مسجد امام حسن عسکری (ع) برگزار خواهد شد.

یادداشت مقام معظم رهبری در ابتدای قرآن اهدایی به مؤسسه شهید زیوداری

● پایگاه اطلاع‌رسانی مقام معظم رهبری: به مناسبت رونمایی از تقریظ مقام معظم رهبری بر کتاب «حوض خون»، یک جلد قرآن مجید از سوی مقام معظم رهبری به «مؤسسه فرهنگی شهید جواد زیوداری» در اندیمشک اهدا شد. کتاب «حوض خون» روایتی از مجاهدت بانوان اندیمشکی در دوران دفاع مقدس است که به همت این مجموعه فرهنگی گردآوری و تدوین شده است. یادداشت مقام معظم رهبری در ابتدای قرآن اهدایی به این مؤسسه فرهنگی به این شرح است: بسم الله الرحمن الرحیم،- به مؤسسه فرهنگی شهید جواد زیوداری اهدا شد، همراه با تشکر از کارهای با ارزش در تدوین و جمع‌آوری اسناد و غیره.

رئیس‌جمهور:

در نوروز وقفه‌ای در کارهای ضروری مردم ایجاد نشود

● پایگاه اطلاع‌رسانی دولت: رئیس‌جمهوری روز گذشته در آخرین جلسه هیئت دولت در سال ۱۴۰۰ به تمام وزرا و مسئولان دستگاه‌های اجرایی گفت: به‌گونه‌ای برنامه‌ریزی کنید که در ایام تعطیلات نوروزی وقفه و تأخیر در کارهای ضروری و مورد نیاز مردم ایجاد نشود، وظیفه همه مسئولان اجرایی خدمت به مردم است؛ بنابراین در اولین فرصت در سال ۱۴۰۱ جلسه هیئت دولت تشکیل خواهد شد. ابراهیم رئیسی از همه دست‌اندرکاران سرفه‌ای نوروزی خواست همه تلاش خود را به کار گیرند تا مردم در آرامش و امنیت به مسافرت بروند و به سلامتی این ایام را سپری کنند.

سخنگوی قوه قضائیه توضیح داد

شرح آزادی نازنین زاغری وانوشه آشوری

● ایسنا: سخنگوی قوه قضائیه توضیحاتی راجع به آزادی نازنین زاغری و انوشه آشوری ارائه داد. دبیح‌الله خداییان گفت: خانم نازنین زاغری به اتهام جاسوسی برای سرویس امنیتی کشور انگلیس به چهار سال حبس محکوم شده بود که مدت مجازاتش را به صورت کامل کشیده و حبسش به اتمام رسید و براساس اصل ممنوع‌الخروجی او لغو شد و از زندان آزاد شد. او پرونده دیگری نیز دارد که در آن محکوم به یک سال حبس شده بود؛ ولی این پرونده تاکنون به اجرا گذاشته نشده است. خدایان افزود: انوشه آشوری، به اتهام همکاری با سرویس‌های امنیتی کشورهای بیگانه و به جرم جاسوسی به ۱۰ سال حبس محکوم شده بود و حدود چهارسال و هفت ماه از مدت محکومیتش سپری شده بود که تقاضای آزادی مشروط کرد و به‌عنوان دستمزد، مبالغی را از سرویس‌های جاسوسی بیگانه اخذ کرده بود که این مبلغ نیز از او دریافت شد؛ بنابراین دادگاه با آزادی مشروط ایشان موافقت و مورد رفت حکومت اسلامی قرار گرفت و از زندان آزاد شد.

حسن‌روحانی:

ارتحال آیت‌الله علوی گرگانی ضایعه‌ای جبران‌ناپذیر است

● ایسنا: رئیس‌جمهور پیشین ایران در پیامی درگذشت عالم ربانی و مرجع تقلید آیت‌الله علوی‌گرگانی را تسلیت گفت. مت پیام حسن روحانی به این شرح است:

ارتحال عالم ربانی و مرجع تقلید مرحوم آیت‌الله آقای علوی‌گرگانی رضوان‌الله تعالی علیه موجب تأثر و اندوه فراوان شد. این عالم بزرگوار که منشأ خدمات علمی و تربیت بسیاری از مشتاقان مکتب جعفری اسلام الله علیه در حوزه‌های علمیه بود، از همراهان و حامیان نظام مقدس جمهوری اسلامی بقیه الله الاعظم علیه‌السلام، حوزه‌های علمیه، مقام معظم رهبری، مراجع معظم تقلید، مقلدین و ارادتمندان و شاگردان آن مرحوم و بیت مکرم ایشان خصوصاً آقاانگدان محترم ایشان تسلیت و تعزیت عرض نموده و برای روح بلند آن مرحوم علو درجات را مسئلت دارم.